

Årsrapport 2012

Kristiansand kirkelige fellesråd

INNHold

Innledning	s. 2
Kirkelig Fellesråd	s. 3
Fellesrådet 2012	s. 3
Fellesrådets underutvalg	s. 3
Organisering og samarbeidslinjer	s. 6
Forholdet mellom menighetsråd og fellesråd	s. 6
Forholdet mellom kommune og kirke	s. 6
Organisasjonskart	s. 6
Vurdering av mål og tiltak for 2012	s. 7
Kirkebygg	s. 7
Kirkegårdene	s. 8
Personalforvaltning	s. 9
Økonomiforvaltning og rammebetingelser	s. 10
Informasjon og kommunikasjon	s. 11
Ivareta soknenes interesser overfor kommunen og arbeide for å fremme samarbeid mellom menighetene	s. 11
Tverrgående perspektiver	s. 11
Personalforvaltning	s. 12
Antall ansatte og årsverk	s. 12
Likestilling	s. 12
Sykefravær ved egen sykdom	s. 12
Utfordringer	s. 12
Økonomiforvaltning	s. 14
Driftsregnskap 2012	s. 14
Investeringer 2012	s. 15
Balanse 2012	s. 16
Gravlegatene	s. 16
Kirkestatistikk	s. 17

INNLEDNING

Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke. Menighetsråd og fellesråd opptrer på vegne av soknet. Menighetsrådet har ansvar for å vekke og nære det kristelige liv og innarbeide/utvikle undervisning, diakoni og kirkemusikk i soknet. Fellesrådet er forvaltningsorgan for soknet når det gjelder økonomi, personal, planlegging, eiendoms- og kirkegårdsdrift. Fellesrådet er sammensatt av representanter fra menighetsrådene samt Kristiansand kommune og biskopen i Agder og Telemark. Selv om ansvarsfordelingen mellom menighetsråd og fellesråd er tydelig, er det nødvendig med stor grad av samspill mellom rådene.

Kristiansand kommune bidrar med hovedtyngden av de økonomiske ressurser som stilles til rådighet. Staten bidrar med finansiering til kateket-, diakon- og trosopplæringsstillinger, og i tillegg bidrar menighetene med betydelig egenkapital og egeninnsats til realisering av ulike investeringsprosjekter og lønn av tilsatte. Menighetenes innsats har økt effekten av offentlige bevilgninger. Det er gode samarbeidsrelasjoner mellom fellesrådet og nevnte aktører.

Kirken i Kristiansand har mange ressurser og muligheter. Menighetshus og arbeidskirker muliggjør mange aktiviteter utover gudstjenester og kirkelige handlinger. Frivillige medarbeidere finnes i alle menigheter. Motiverte menighetsråd og utvalg sørger for et høyt aktivitets- og ambisjonsnivå. I alle menigheter satses det på menighetsbyggende virksomhet. Særlige satsningsområder er gudstjenester og trosopplæring/arbeid blant barn og unge.

KIRKELIG FELLESRÅD

Fellesrådet 2012

Fellesrådet er valgt for perioden 01.12.2011 – 30.11.2015. Kommunens representanter er valgt for kommunens valgperiode 2012-2015. Fellesrådets medlemmer:

Menighet	Medlemmer	Varamedlemmer
Domkirken	Håkon Kiledal	Tor Aurebekk
Flekkerøy	Sverre Andås	Leif Pedersen
Voie	Lise Dalane Pedersen	Trond Trælandshei
Vågsbygd	Solveig Løhaugen	Jens Arnold Andersen
Grim	Odd Gaudestad	Olav Rykkelid
Hellemyr	Wenche Bariås	Hilde Johansen Ribe
Lund	Eli Andås	Bård Kalstad
Oddernes	Torbjørn Ravnaas	Liv Irene Pedersen Sødal
Torridal	Jon Terje Johnsen	Arne Greibesland
Randesund	Kirsten Leirdal	Vegard Hansson
Hånes	Per Moseid	Ragnhild M. Haanes
Tveit	Roald Pedersen	Marit Jøssang
Kommunen	Ernst-Henry Eriksen	Dag Vige
Biskopen	Bjarne Sveinall	Aud Smemo
Kirkesjefen	Knut Harald Sæth	

Fellesrådet har hatt 6 møter og fattet vedtak i 31 saker. Av viktige saker kan nevnes:

- Årsregnskap 2011 og budsjett 2012
- Handlingsprogram 2013-2016
- Utvidelse av stilling fra 50 til 70 % for daglige ledere i små menigheter
- Vedtekter for kirkegårdene i Kristiansand
- Kirkeordning etter 2013, høring
- Retningslinjer for bruk av politiattest.

I tillegg til saker med konkrete vedtak har fellesrådet hatt ulike temaer til drøfting/orientering som for eks:

- Lokale lønnsforhandlinger 2012
- Voie kirke/kirkegård – fremdriftsplan
- Lauvåsen boligfelt – kirkelig tilstedeværelse
- Trosopplæring i Kristiansand
- Møte med formannskapet
- Kristiansand International Church
- Fremtidig kirkeordning
- Festetid for graver

Fellesrådets underutvalg

Kirkelig fellesråds arbeidsutvalg

Medlemmer	
Odd Gaudestad	Leder
Solveig Løhaugen	Nestleder
Bjarne Sveinall	Domprost
Knut Harald Sæth	Kirkesjef
J. Greipsland og Harald	
Fjeld/Bente Urdal	

Arbeidsutvalget har forberedt saker til fellesrådets møter og drøftet flere spørsmål vedrørende drift av kirken og kirkegårdene. Arbeidsutvalget har hatt 7 møter og fattet vedtak i 28 saker.

Av viktige saker/temaer kan nevnes:

- Flekkerøy kirke. Endring av planer
- Festetid/festeavgift. Presisering av gjeldende vedtekter

- Behandling av klager på festeavgift
- Møte med formannskapet
- Rapport om gjennomførte fellesråds vedtak
- Kic
- Kirkeasyl – opprettelse av beredskapsgrupper

Kirkelig fellesråds administrasjonsutvalg

Medlemmer	
Torbjørn Ravnaas	Leder
Wenche Bariås	Nestleder
Bjarne Sveinall/Aud Sunde Smemo	Domprost
Harry Omdal	Delta
Margareth Jærnes Mongstad	Delta
Jannicke Greipsland	Sekretær
Knut Harald Sæth	Kirkesjef

Det ble i 2012 foretatt 8 administrative tilsetninger. 2 tilsetninger ble foretatt av administrasjonsutvalget.

Av saker utvalget har behandlet kan nevnes:

- Gjennomgang av personalsituasjonen
- Forslag til retningslinjer for bruk av politiattest
- Tilsetting av medarbeider på kapell/kirkegård
- Tilsetting av rådgiver innen økonomi
- Økning av lederstillingene i små menigheter

Kirkelig Fellesråds arbeidsmiljøutvalg

Medlemmer	Representant for
Per Gunnar Pedersen	Tilsatte
Björg Valborgland	Tilsatte
Eli Andaas	Arbeidsgiver
Per Moseid	Arbeidsgiver
Bjarne Sveinall/Aud Sunde Smemo	Domprost
Thor Kåre Kalvik/Bjarte Vaage	Presteforeningen
Jannicke Greipsland	Sekretær
Knut Harald Sæth	Kirkesjef

Arbeidsmiljøutvalget har hatt 2 møter, og behandlet 7 saker.

Av viktige saker kan nevnes:

- Vernerunde for ansatte
- Bruk av databriller
- Kompetanseutvikling - prioriteringer

Kirkelig fellesråds forhandlingsutvalg

Medlemmer	
Torbjørn Ravnaas	Fellesrådet
Wenche Bariås	Fellesrådet
Jannicke Greipsland	Personalleder
Knut H. Sæth	Kirkesjef

Forhandlingsutvalget har gjennomført forhandlinger etter hovedtariffavtalen (HTA) kap. 3.4.1 (lederlønninger) og kap.4.1 (lokale forhandlinger). Ved forhandlinger etter 3.4.1 ble forhandlingsutvalget supplert med fellesrådets leder og nestleder.

Plankomite for utvidelse av Flekkerøy kirke

Medlemmer	
Sverre Andås (leder)	Flekkerøy menighet
Roy Øverland (sekretær)	Flekkerøy menighet
Olga Grimsmo Nilsen	Flekkerøy menighet
Jorunn K. Sagedal	Flekkerøy menighet
Dag Thomassen	Flekkerøy menighet
John Kobbeltvedt	Flekkerøy menighet/fellesrådet
Gunnar Lindtvedt	Sokneprest
Roy Øverland	Daglig leder
Knut H. Sæth/Jannicke Greipsland	Kirkesjef

Plan- og byggekomité ble nedsatt av fellesrådet 03.02.09. og med første bevilgning fra kommunen på 12 mill. kr. Etter innhenting av konsulentbistand og nærmere vurdering av kostnadene sett i forhold til resultatet, ble prosjektet stanset. Plankomiteen har arbeidet med alternative planer. Engasjerte arkitekter har vært Arne Åmland og Nina Stokseth Nilsen. Alternative planer forutsetter nytt kirkerom (trinn I) og endring av eksisterende kirke til aktivitetsrom (trinn II). Trinn I og II er kostnadsberegnet til henholdsvis 50 mill. kr og 12 mill. kr (inkl. mva). Etter avtale med kommunen er bevilgning fra 2009 opprettholdt/avsatt til prosjektet. Ny avsetning fra kommunen er innarbeidet i 2014 (8 mill. kroner) og med plan om videre årlige avsetninger. Plankomiteen arbeider videre med ideer til gode løsninger, mens menigheten forbereder opparbeidelse av pålagt egenkapital.

Orgelkomite for domkirken

Medlemmer	
Andrew Wilder	Domkantør
Elsebeth Lutcherath	Domkantør
Emil Otto Syvertsen	Menighetsråd
Kari Gunn Emmelthun	Daglig leder
Jon Kleveland	Kirkefestspillene
Harald Fjeld	Kirkesjefens repr.
Svend Prip	Orgelkonsulent

Orgelkomiteen tegnet i 2011 kontrakt med Orgelbau Klais Bonn for bygging av nytt orgel. Klais orgelbau Bonn var laveste anbyder og er valgt som orgelleverandør til en totalpris på EURO 1 452 120 etter forhandlinger. Dette innebærer at domkirken får hovedorgel bak på orgelgalleri og kororgel på sidegalleri. I tillegg til spillebord på orgelgalleri kan begge orglene betjenes fra mobilt spillebord. Orglet blir levert i 2013.

ORGANISERING OG SAMARBEIDSLINJER

Forholdet mellom menighetsråd og fellesråd

Menighetsråd og fellesråd er representative organer for soknet. Mens menighetsrådet har virksomhetsansvar for soknet (gjelder det kristelige livet), har fellesrådet forvaltningsansvar (gjelder økonomi, personell og eiendommer). Ved organiseringen av arbeidet har det vært viktig å etablere godt samarbeid mellom menighetsråd og fellesråd. Daglig leder i menigheten leder menighetens virksomhet og utfører samtidig viktige funksjoner på vegne av fellesrådet. Gjennom ulike utvalg og råd, og ikke minst ved nyttilsetninger, er menighetsrådene sterkt representert og kan målbare menighetenes syn og behov. I forbindelse med saker av stor betydning for soknene blir menighetsrådene benyttet som høringsorganer. Innenfor gitte økonomiske rammer vil fellesrådet måtte vurdere investeringsprosjekter, foreta nødvendig prioritering og utarbeide egen fremdriftsplan for realiseringen. Kirkesjefens/fellesrådets prioriteringer og eventuelle endringer vil ikke alltid korrespondere med berørte menigheters ønskemål og forventninger.

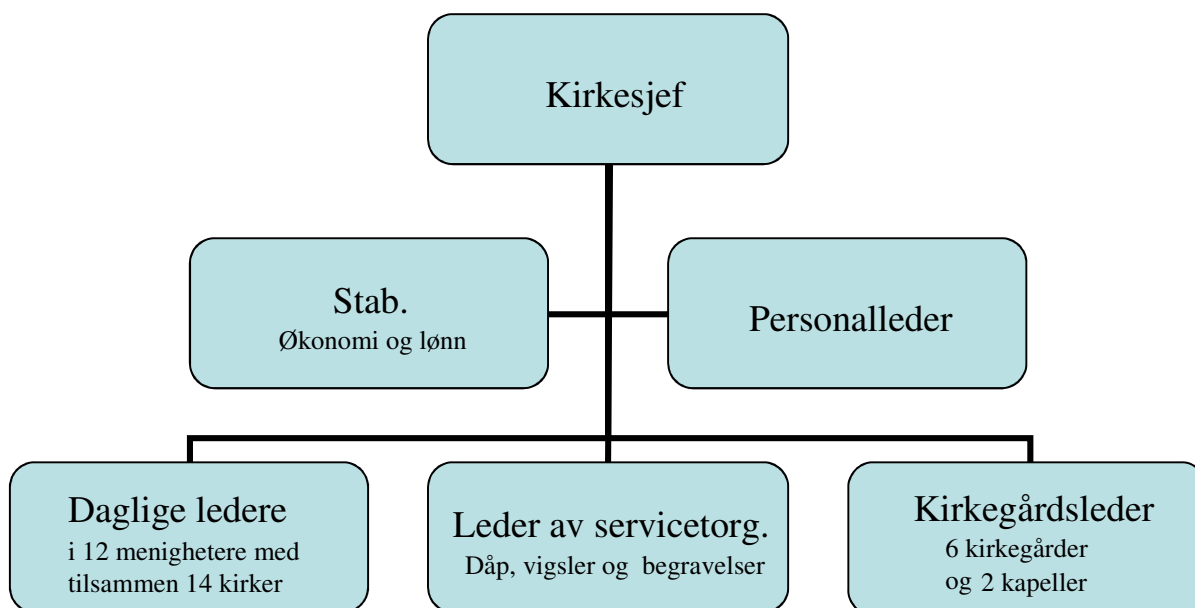
Forholdet mellom kommune og kirke

Det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom kirken og kommunen, vedtatt av bystyret 25.06.97. Avtalen legger opp til god samhandling med kommunens politiske og administrative ledelse. Kirkesjefen har også i 2012 hatt flere møter med rådmannen for å avklare/oppnå gode økonomiske rammer. Aktuelle tema var behovet for investeringer som nytt orgel Vågsbygd, utvidelse Vågsbygd kirke, utvidelse Flekkerøy kirke, diakonisatsing og befolkningsvekst særlig i tilknytning til nye store boområder.

Fellesrådets arbeidsutvalg har hatt møte med formannskapet med fokus på kirkens betydning for lokalbefolkningen. Behovet for unngåelse av kutt ble presentert sammen med fokus på investeringer utenfor rammen i HP, samt ønsket om satsing på diakoni og utbyggingsområdene i Kristiansand.

For å nyttiggjøre seg kommunens kompetanse og videreføre tjenlige, etablerte ordninger har en avtale om kommunale tjenesteytinger på følgende områder: EDB, regnskapsførsel, revisjon, diverse tjenester på post/telefon, bedriftshelsetjeneste, juridisk bistand, stell av kirkeparker og kirkegårder og kirkeparkeren rundt Domkirken. Alle tjenester er priset og framkommer som ordinær driftsutgift i fellesrådets budsjett og regnskap. Ved bruk av tjenester betaler fellesrådet det samme som kommunens egne sektorer. I økonomisk sammenheng har fellesrådet tilpasset seg de planleggingsrutiner som kommunen har vedtatt i plan- og budsjettprosessen.

Organisasjonskart

VURDERING AV MÅL OG TILTAK FOR 2012

Det vises til vedtatt handlingsprogram 2012-2015, Del 1. Innenfor hvert satsningsområde har fellesrådet vedtatt konkrete mål og tiltak.

Kirkebygg

Mål: Kirkene i Kristiansand skal være tjenlige gudstjenesterom, mangfoldige brukshus og levende kulturskatter.

Tiltak	Resultat
Vedlikehold • Forebygge bygningsmessig forfall • Sikre kulturelle verdier • Utarbeide årlige tilstandsrapporter • Utføre vedlikehold basert på kvalitet og jevn oppfølging	Vedlikeholdskoordinator foretar en årlig gjennomgang av samtlige bygg. Vedlikeholdstiltakene prioriteres innen gjeldende budsjett med fokus på forebygging av følgeskader og bygningsmessig forfall samt sikring av bygningsmessige og kulturelle verdier. Av større oppgaver kan nevnes utskifting av glasstak i Lund kirke samt vasking og maling av fasade Hellemyr kirke. I tillegg er det foretatt innvendig oppussing i mange kirker samt mange småoppdrag. Domkirken Det er foretatt gjennomgang av Domkirkens fasade. Løs murpuss er fjernet og skader reparert. Fellesrådet har hatt fond til utvendig vedlikehold av Domkirken. I 2012 ble fondet oppbrukt, og det er behov for midler til dette fremover. Randesund kirke Vann til sprinkleranlegg. Prosjektet er på det nærmeste ferdig. Tveit kirke Automatisk lukeåpner og handicap toalett er ferdig. Utvendig kalking av kirken pågår.
Tiltak	Resultat
Utbygging • Tilrettelegge for at menighetene får tjenlige og tilgjengelige gudstjenesterom • Foreta påkostning i kirker som har behov for bedring av den sakrale utsmykking • Tilrettelegge for at menighetene har egnede kontorlokaler	Flekkerøy kirke Bygging er ikke påbegynt. I HP 2013-2016 utsatte rådmannen ferdigstillelse til 2018. Lund kirke Arbeid med varmestyring ble ikke påbegynt i 2012, men forventes utført i 2013. Domkirken Nytt hovedorgel forventes installert i løpet av 2013. Fjernvarmeprosjektet er ferdigstilt. Voie kirke Servicebygg er på det nærmeste ferdig. Opparbeidelse av ny kirkegård ble igangsatt høsten 2012. Vågsbygd kirke Ny hovedtavle sikringsskap. Grim kirke Dører ble skiftet i 2012 vesentlig som følge av innbrudd. Reparasjon av defekte varmekabler gjøres i 2013.

Vurdere samarbeid i flerbrukshus i områder som har hatt og vil få stor befolkningsvekst	Nytt ventilasjonsanlegg er ferdigstilt. Merkostnadene ble varslet i årsrapport 2011. Torridal kirke Ventilasjonsanlegg er påbegynt. Arbeidet vil pågå også i 2013. Hånes kirke Ventilasjonsanlegg er ferdigstilt.
Tiltak	Resultat
Åpne kirker - Åpen Domkirke på dagtid - hele året, for stillhet, bønn og lystenning - Vegkirker i juli måned i samarbeid med frivillige og den lokale stab	Domkirken er åpen for publikum hver dag mellom 11:00 og 14:00 hele året. I tillegg er domkirken åpen hver fredag mellom kl. 21:30 og 24:00. Oddernes kirke er åpen kirke om sommeren. Søm kirke er veikirke.
Tiltak	Resultat
ENØK - Installere ENØK-baserte energiløsninger i kirker hvor det er hensiktsmessig - Motivere menighetene til å bli miljøsertifisert/grønn menighet	Randesund, Hånes, Torridal og Hellemyr kirke har varmepumpe som hovedoppvarmingskilde. Vågsbygd kirke og Domkirken har vannbåren varme fra fjernvarmeanlegg. Grim kirke. Kirken er listeført av riksantikvaren og alle tiltak må forhåndsgodkjennes. Godkjente tiltak er nye inngangsdører (isolasjonstiltak). Reparasjon av varmekabler foretas i 2013. Randesund menighet er sertifisert miljøfyrtårnbedrift. Domkirken, Hellemyr og Vågsbygd menighet er godkjent som grønn menighet. Kirkesjefens kontor ble resertifisert som miljøfyrtårn i 2011.

Kirkegårdene

Mål: Kirkegårdene i Kristiansand skal være velstelte og vakre og - sammen med kapellene - gi en verdig ramme rundt gravferdene.

Tiltak	Resultat
Tilstrekkelig kirkegårdsareal i samarbeid med kommunen. - Sikre arealer ved Oddernes og Randesund kirkegårder for kirkegårdsutvidelse - Videreføre restriksjonstiltak Oddernes kirkegård (kistegraver kun avdøde med tidligere bosted i Oddernes/Lund – ellers kun festegraver) - Etablere ny kirkegård ved Voie kirke	Kristiansand har 3 store kirkegårder som hver dekker gravplassbehovet utover sitt eget sokn (Kristiansand, Oddernes og Randesund) og 3 mindre kirkegårder som dekker gravplassbehovet i eget sokn (Flekkerøy, Torridal og Tveit). Det er behov for utvidelse av Oddernes kirkegård. Kommunen er varslet om behovet. Et areal på 4 dekar sørvest for Oddernes kirke er frigjort for urnegraver. Areal ved Tveit kirkegård er innkjøpt, og areal ved Randesund kirkegård er regulert til fremtidig utvidelse. Det er brukbar kapasitet på de andre kirkegårdene og med muligheter for utvidelse. Vedtatte restriksjonstiltak ved Oddernes kirkegård fungerer etter intensjonen. Planarbeidet i kommunen for kirkegård ved Voie kirke har pågått i hele 2011. Byggearbeidene startet opp høsten 2012. Bygging av

	servicebygget i tilknytning til Voie kirke ble påbegynt i 2011 og er på det nærmeste ferdig. Arbeidet med kirkegården er igangsatt.
Tiltak	Resultat
Kirkegårdsestetikk - Forvalte kirkegårdene slik at de til enhver tid er velstelte og vakre og gir en verdig ramme for mennesker i sorg - Evaluere samarbeidsavtalen med parkvesenet årlig.	Fra 1.1 2005 har fellesrådet hatt tjenesteytingsavtale med parkvesenet om vedlikehold av grøntarealene og graving. Kirkelig fellesråd har fortsatt ansvar for tilrettelegging og gjennomføring av begravelser- og bisetelsesseremonier, samt stell av private graver og legatgraver. Det er løpende kontakt mellom kirkesjef og parkvesenet om kirkegårdsforvaltningen.

Personalforvaltning

Mål: Kristiansand kirkelig fellesråd skal være en arbeidsgiver som legger til rette for et arbeidsmiljø preget av trygghet, åpenhet, utvikling og god kommunikasjon.

Tiltak	Resultat
Kompetanseutvikling og personlig vekst - Utarbeide årlig kompetanseutviklingsplan - Utarbeide og arrangere lokale kurs og seminarer for faggrupper og stab.	Kompetanseutviklingsplan er utarbeidet. Opplæringsplan for daglige ledere ved nyansettelser sikrer overføring av kunnskap. Gjennomført. Det er særlig fokus på fagdager med tema gudstjenestefornyelse, ny liturgi og trosopplæring. I tillegg samles faggruppene med egne tema jevnlig.
Tiltak	Resultat
- Ivareta og utvikle den ansatte gjennom medarbeidersamtale, kompetanseutvikling og kurs - Utvidet tilbud om veiledning spesielt med fokus på daglige ledere	Alle ansatte har medarbeidersamtale. I samtalen kommer det frem hvilke kompetanseutviklingstiltak som er ønskelig. Flere ansatte har benyttet seg av arbeidsveiledning. Gjennomført
Tiltak	Resultat
HMS-perspektivet / IA bedrift - Følge opp satsningsområdene som IA-bedrift. - Utvikle gode personalrelasjoner gjennom samarbeid og respekt - Gjennomføre årlige vernerunder - Gjennomføre velferdstiltak / sosiale sammenkomster - Videreutvikle samarbeidsrutiner mellom arbeidsgiverlinjene	Fellesrådet har avtale som IA bedrift frem til 2013, og har gode rutiner i forbindelse med sykefraværsoppfølging. Det arbeides kontinuerlig med at oppfølgingen i praksis blir god nok. Gjennom vernerunder og samtaler med enkeltpersoner jobbes det med å utvikle gode personalrelasjoner. Det er også utarbeidet rutiner for varsling av kritikkverdige forhold. Vernerunder er gjennomført. Årlig vinterfest for alle ansatte. I tillegg har den enkelte stab sosiale sammenkomster. Det har vært flere møter om saken og domprost og personalleder har et kontinuerlig fokus på samarbeidsrelasjoner i stabene.
Tiltak	Resultat
Hensiktsmessig organisering - Utarbeide planer og iverksette tiltak for at fellesrådet kan møte ulike utfordringer - Vurdere personalplan i forhold til	Det ble laget ny personalplan og revidert stillingsbeskrivelse for daglige ledere i forbindelse med omorganiseringen. Saken er under stadig vurdering. Det er avsatt midler i fremtidig HP i

menighetens vekst og utvikling	forhold til opptrapping av stilling i utbyggingsområdene Justvik og Lauvåsen. Fellesrådet har påpekt at satsingen bør være betydelig større.
Tiltak	Resultat
Rekrutteringsstrategi - Arbeide for fortrinnsvis hele stillinger - Arbeide for konkurransedyktige lønninger - Arbeide for god fordeling mellom kvinner og menn i kirkelige stillinger	Det arbeides med å tenke hele stillinger, men samarbeid mellom flere menigheter er en utfordring i forbindelse med søndagstjenestene. Det har vært gledelig å se at rekruttering til trosopplæringsstillingene er gjennomført med godt kvalifiserte søkere til de ulike stillingene. Det ble gjennomført lokale forhandlinger i 2012. Dette kom i tillegg til sentrale forhandlinger. Beregnet datolønnsvekst for medarbeidere som var ansatt i 2011 og 2012 viser en vekst på 6,84%. God fordeling mellom kvinner og menn vurderes ved alle nyansettelser.
Tiltak	Resultat
Seniorpolitikk Gjennomføre årlig seniorsamtale med alle ansatte over 62 år med formål at arbeidstakere over 62 år velger arbeid fremfor AFP	Det gjennomføres seniorsamtaler med alle ansatte over 61 år. Seniortiltak er iverksatt for 8 arbeidstakere i alderen 62-66 år

Økonomiforvaltning og rammebetingelser

Mål: Kristiansand kirkelige fellesråd skal forvalte offentlige midler til beste for menighetene og befolkningen i Kristiansand.

Tiltak	Resultat
Forhandlinger med kommunen - Gjennomføre årlige møter mellom formannskapet og fellesrådets arbeidsutvalg - Gjennomføre formelle og uformelle møter mellom rådmannen og kirkesjefen for å oppnå best mulige økonomiske rammer - Foreta årlig rullering av fellesrådets handlingsprogram	Gjennomført Gjennomført Gjennomført
Tiltak	Resultat
Effektivitet og produktivitet - Fokusere på å gjøre de rette tingene - Utføre oppgaver til lavest mulig kostnad - Søke best mulig organisering innenfor gitte økonomiske rammer	Anbud innhentes i henhold til vedtatte prosedyrer for anskaffelser. Spesielle behov søkes løst ved fleksibel bruk av ansatte. Konsulenthjelp innhentes ved manglende kompetanse i stab.

Informasjon og kommunikasjon

Mål: Kirken tilbyr befolkningen informasjon om menigheten gjennom avis, kringkasting og internett.

Tiltak	Resultat
Elektronisk kommunikasjon • Effektiv elektronisk kommunikasjon mellom Fellesråd og menigheter • Samarbeid med menighetene om hjemmeside	Innkalling med saksliste sendes på e-post til fellesrådets medlemmer. Det er full elektronisk kommunikasjon mellom kirkesjefen og menighetskontorene. Hjemmesiden til kirken i Kristiansand www.kristiansand.kirken.no Mange menigheter har etablert egne og logiske domenenavn, men sidene nås også fra felles hjemmeside.

Ivareta soknenes interesser overfor kommunen og arbeide for å fremme samarbeid mellom menighetene

Mål: Fellesrådet skal bidra til at menighetene når sine mål

Tiltak	Resultat
Spleiselag med kommunen om diakoni • Bidra til økt samhandling mellom menighetene og kommunen om diakoni	Fellesrådet har utfordret formannskapet på behovet for økt satsing på diakonale tjenester i Kristiansand.
Tiltak	Resultat
Gjennomføring av gudstjenesten • Stille klokker, kirketjener og organist til menighetens disposisjon ved kirkelige handlinger • Bidra til kirkeestetikk, gode lydforhold, kirkemusikk, korvirksomhet og en god orgelpark	Gjennomført Gjennomført
Tiltak	Resultat
Frivillighet • Arrangere kurs/inspirasjonssamlinger for frivillige og rådsmedlemmer	Det er arrangert inspirasjons- og opplæringskurs for nye menighetsråd. Kurs/samlinger for frivillige ble ikke arrangert i 2012.

Tverrgående perspektiver

Mål: Kirken i Kristiansand inngår i den lokale økumeniske, kulturelle og sosiale sammenheng.

Menighetene i Kristiansand miljøsertifiseres.

ENØK-tiltak gjennomføres.

Tiltak	Resultat
• Menneskeverd og menneskerettigheter • Kjønnssfordeling og likestilling • Kontakt og samarbeid med andre kirkesamfunn og kristne organisasjoner • Miljøsertifisering av menighetene	Oppnådd akseptabel kjønnsfordeling blant ansatte Oppnådd gjennom arbeidet i KIC (Kia- Kristent interkulturelt arbeid og NMS – Norsk misjonsselskap). Kirkesjefen deltar i styringsgruppe for forsøksdrift av Kristiansand international church Viser til tidligere omtale under kap. 4,1 - Kirkebygg

PERSONALFORVALTNING

Antall ansatte og årsverk

Antall ansatte per 31.12.2012 var 95 personer fordelt på kirkene, kapellene og kirkesjefens kontor/servicetorget. Antall årsverk utgjorde 67,5. Menighetene finansierte 10,7 årsverk. I tillegg kommer stillinger finansiert av staten til kateketer, diakoner og trosopplærere. 10 personer er ansatt i ulike stillinger i 2012 fordelt på menigheter og kapell. 12 ansatte har si løpet av året sagt opp sine stillinger. Rekrutteringen til de ulike stillingene er ujevn, men det har lyktes å tilsette i de fleste stillingene som har vært lyst ledig. Alle tilsatte med unntak av statsfinansierte prester, har fellesrådet som arbeidsgiver.

Likestilling

	Kvinner	Menn
Kateketer/trosoppl.	15	3
Diakoner	6	1
Barne- og ung.arb.	5	7
Kantorer/organister	6	9
Kirketj. /renholdere	7	14
Daglige ledere	8	8
Adm. stillinger	4	1
Styrer, barnehage	1	
Sum	52	43

Stillingsstørrelsene er ulike i alle faggruppene og varierer etter størrelsen på menigheten. Det er derfor både menn og kvinner som arbeider deltid og full stilling i virksomheten. Det er overvekt av kvinner i stillinger som diakon og kateket/trosopplærer og stillinger i barnehagene. Ved tilsettinger er det fokus på sammensetning av stabene. Det er et ønske å ha en god kjønnsmessig fordeling der dette er mulig. Avlønning følger Hovedtariffavtalen for de enkelte faggruppene, og det er derfor kompetansekrav til stillingene som avgjør lønns plassering.

Sykefravær ved egen sykdom

Sykefraværstatistikken angir kun fravær ved egen sykdom. Korttidsfravær er fravær med inntil 12 dager pr. år. Langtidsfravær er fravær mer enn 13 dager pr. år. Egenmeldt fravær er lavt og ligger i snitt på rundt 0,2 %. Legemeldt sykefravær var i 2012 på 4 %. Til sammenligning var fraværet i 2010 – 3,4 % og i 2011 – 5,3 %. Fraværet vil alltid variere noe fra år til år. Årsak til sykemelding og muligheten for tilrettelegging vil i noen tilfeller være mer utfordrende for arbeidsgiver.

Utfordringer

Helse, miljø og sikkerhet

Det har de siste årene vært arbeidet aktivt med arbeidsmiljøspørsmål i fellesrådet. Det er etablert et konstruktivt og godt fellesskap med domprosten for å medvirke til gode samarbeidsforhold mellom de to arbeidsgiverlinjene. I fellesrådets arbeidsmiljøutvalg er også prestene representert gjennom prestenes tillitsvalgte og domprosten.

Felles vernerunder for alle tilsatte gjennomføres årlig i samarbeid med verneombudene og domprosten. Personalleder har ansvar for gjennomføring. Det er laget rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Rutinen er gjennomgått i vernerundene. Det ble i 2012 gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse med fokus på psykososialt arbeidsmiljø for alle ansatte i DNK. Resultatene av undersøkelsen er nå tilgjengelig. Ulike tema som fremkommer i undersøkelsen blir tatt opp på vernerunden i 2013.

Det arbeides målrettet med forholdene i den enkelte stab, men fokus er også rettet mot at tilsatte skal oppleve seg som en del av en større helhet og ha fokus på tjeneste også utenfor sin egen menighet. Arrangering av vinterfest og fri tilgang til konserter og andre arrangementer i kirkene våre, er tiltak som er med på å fremme opplevelsen av fellesskap på tvers av menighetene. Samarbeidet kan bli bedre, og kirkesjefen har tatt initiativ til årlige kontaktpunkter mellom den enkelte stab i menigheten og kirkesjefens stab.

Kompetanseutvikling

Tilsatte i Kristiansand kirkelige fellesråd er en uensartet gruppe i forhold til utdanning. Det er utarbeidet kompetanseutviklingsplan for de tilsatte. Den enkelte stab har fått tildelt et beløp til utvikling lokalt. Dette gjør at staben i fellesskap kan prioritere bruk av midlene ut fra lokale behov. I tillegg disponerer kirkesjefen et beløp sentralt for å ha mulighet til å iverksette fellestiltak som er nødvendig for å heve kompetansen. De fleste tilsatte deltar på stiftsdagene. Dagene har fokus på kompetanseutvikling og sosialt/åndelig fellesskap.

Personalpolitisk målsetting

Fellesrådet ønsker å være en arbeidsgiver som har fokus på vedtatte verdier som respekt, kompetanse, samarbeid og medbestemmelse. Hovedmålsetting for Kristiansand kirkelige fellesråd som arbeidsgiver er å være en arbeidsgiver som legger til rette for et arbeidsmiljø preget av trygghet, åpenhet, utvikling og god kommunikasjon.

Inkluderende arbeidsliv

Kristiansand kirkelige fellesråd, ansattes representant og trygdeetatens arbeidslivssenter inngikk avtale om et mer inkluderende arbeidsliv 21.10.2003. Et inkluderende arbeidsliv er et arbeidsliv som har plass til alle som vil og kan arbeide. Ledere har et spesielt ansvar for oppfølging, men samtidig må hver enkelt medvirke så godt som mulig. Avtalen ble fornyet i 2011 med virkning frem til 2013. Det er laget noen nye tiltak i forbindelse med revisjon av avtalen.

Målsetting for deltagelse i Inkluderende arbeidsliv:

- Bedret oppfølging av den enkelte sykemeldte slik at arbeidstaker opplever seg ivaretatt
- Å holde sykefraværet så lavt som mulig
- Rutiner for oppfølging av sykemeldte

Gjennom deltagelse i inkluderende arbeidsliv har fellesrådet blitt bedre på oppfølging av sykemeldte. Temaet er jevnlig oppe på vernerundene. Fra sentralt hold er det ønskelig at fellesrådet også har fokus på inkludering av arbeidstakere med redusert funksjonsevne og at det legges til rette for at ansatte ønsker å bli i jobb frem til pensjonsalder.

Seniorpolitiske retningslinjer

Fellesrådet har vedtatt seniorpolitiske retningslinjer med virkning fra 1.1.2009. Det er viktig at fellesrådet som arbeidsgiver legger forholdene til rette for at ansatte velger seniorpolitiske tiltak fremfor AFP.

- Alle ansatte skal ha seniorsamtale med arbeidsgiver fra fylte 61 år.
- Ansatte over 62 år kan gis 20% redusert arbeidstid. Redusert arbeidstid kan tas ut i 4-dagers uke, kortere arbeidsdager og oppsamling av fridager. Valg av løsning avgjøres etter drøfting mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Løsningen må ikke ødelegge stillingens egenart.
- Ansatte over 62 år kan, i stedet for redusert arbeidstid, få tilbud om tilleggs lønn (seniorlønn) tilsvarende 10% av vedkommendes bruttolønn.
- Fellesrådet dekker kostnader til seniorpolitiske tiltak for alle ansatte som fellesrådet er arbeidsgiver for.
- I løpet av 2011 har 10 ansatte i kirkelig fellesråd hatt senioravtale. 7 ansatte har valgt seniorlønn, mens 3 har valgt redusert arbeidstid.

ØKONOMIFORVALTNING

Driftsregnskap 2012

Driftsregnskapet for 2012 viser et regnskapsmessig resultat på kr 0. Netto driftsresultat var på kr 2 586 537,- og brutto driftsresultat utgjorde minus kr 4 389 743,-. Omsetningen var på kr 63 111 391,-. Korrigert for ekstraordinære forhold og strykninger, gikk driften reelt sett i underskudd med kr 554 615,-. Dette skyldes i hovedsak inntektssvikt festeavgift og stell av graver med kr 476 000 samt at besparelse knyttet til sykelønnsrefusjon ble lavere enn forventet.

Disposisjonsfondet er styrket med kr 1 301 602. Dette skyldes overskudd fra 2011. Fellesrådet har tidligere vedtatt å avsette overskudd 2011 kr 1 483 833 til disposisjonsfond. På grunn av manglende overskudd medfører strykningsreglene at avsetningen er redusert med kr 79 731. I tillegg kommer budsjettert fondsbruk på kr 102 500. Per 31.12.2012 var disposisjonsfondet på kr 5 802 034. Bruk av fondet til orgel Vågsbygd samt drift i 2013 er da ikke fratrasket og vil redusere fondet.

	Regnskap 2012	Budsjett 2012	Avvik
LØNN OG SOSIALE UTGIFTER	39 408 082	38 267 400	-1 140 682
FORBRUKSVARER OG TJENESTER	11 287 252	8 107 000	-3 180 252
ANSKAFF. VEDL. OG UTVIKL AV DRI. MIDL.	5 221 291	5 086 900	-134 391
OVERFØRINGSUTGIFTER	5 674 263	6 238 200	563 937
Renteutgifter	282 669	348 200	65 531
Avsetning disposisjonsfond	1 404 102	1 483 833	79 731
Avsetning bundne fond	2 413 403	497 800	-1 915 603
Overføring til investeringsregnskapet	1 770 721	395 000	-1 375 721
Avskrivninger	5 910 247	4 715 000	-1 195 247
SALGSINNTEKTER	-4 902 358	-5 223 900	-321 542
REFUSJONER	-20 941 271	-20 611 800	329 471
Sykelønnsrefusjon	-1 235 462	0	1 235 462
Tilskudd fra kommunen	-36 032 300	-32 131 000	3 901 300
Renter av bankinnskudd	-599 193	-603 000	-3 807
Renter, diverse	-19 029	-10 300	8 729
Renteinntekter av lån til Kirkelig Fellesråd fra Gravfond	-92 380	-108 000	-15 620
Avdrag utlån	-638 100	0	638 100
Disp.tidl.års overskudd	-1 483 833	-1 483 833	0
Bruk av disposisjonsfond	-102 500	-252 500	-150 000
Bruk av bundne fond	-1 415 356		1 415 356
Motpost avskrivninger	-5 910 247	-4 715 000	1 195 247

Lønn og sosiale utgifter

Regnskapet viser et merforbruk på lønn i forhold til budsjett på kr 1 140 682. Merforbruket må sees i sammenheng med sykelønnsrefusjon på kr 1 235 462 samt stillingsøkning daglige ledere.

Forbruksvarer og tjenester

Merforbruket på kr 3 180 252 hovedsakelig knyttet til økt festeavgift Oddernes kirkegård.

Avsetning disposisjonsfond

Overskudd 2011 kr 1 483 833 er tidligere vedtatt avsatt disposisjonsfond. På grunn av manglende overskudd i 2012, anvendes strykningsreglene og avsetningen ble redusert med kr 79 731 til kr 1 404 102.

Avsetning bundne fond

Dette gjelder barne- og ungdomsmidler med kr 464 800, internasjonal menighet kr 244 446 og gravlegatene med kr 1 704 157, til sammen kr 2 413 403.

Overføring til investeringsregnskapet

Dette gjelder mva kompensasjon knyttet til investeringer. Beløpet var budsjettert som finansiering av investeringene.

Salgsinntekter

Salgsinntektene gjelder i hovedsak kirkegårdsdriften. Festeavgiften og stell av graver viser en samlet mindreinntekt på kr 476 000. Inntekter fra utenbys begravelse var kr 116 280 høyere enn budsjettet.

Refusjoner

Dette gjelder i hovedsak refusjoner fra stat og menigheter knyttet til stillinger, refusjon fra menigheter vedrørende strøm samt mva refusjoner.

Tilskudd fra kommunen

Avviket skyldes i hovedsak kompensasjon for økt festeavgift Oddernes kirkegård samt korrigert lønns- og priskompensasjon.

Bruk av bundne fond

I hovedsak gjelder dette gravlegatene med kr 1 129 056. I tillegg kommer bruk av fond glasstak Lund kirke kr 136 300 samt tobber Domkirken med kr 150 000.

Investeringer 2012

Investeringer - finansiering

	Regnskap	Budsjett
Investeringer i bygninger, inventar og utstyr	7 353 629	5 359 000
Mva betalt - kompensasjonsordningen	1 770 725	522 000
Ekstraordinært avdrag	638 100	641 000
Andelskjøp	88 000	313 000
Dekning av tidligere regnskapsmessige merforbruk investering	65 832	0
Avsetn.ubundne investeringsfond	187 986	0
Avsetn.bundne investeringsfond	3 780 807	1 000 000
Tilskudd og refusjoner	-7 223 079	-5 783 000
Bruk av lån	0	-1 500 000
Bruk ubundne investeringsfond	-281 147	-30 000
Bruk av bundne investeringsfond	-3 017 759	0
Overføring fra driftsregnskapet	-1 770 721	-522 000
Udekket investeringsregnskap	-1 592 372	0

Investeringer - prosjekter

Prosjekt		Utgifter	Inntekter	Avvik	Merknad
6010100	Kjøp andel/egenkap. KKP	88000	-313000	-225000	Avsetning bundne fond
9400400	Diverse pålegg	0	-80000	-80000	Avsetning ubundne fond
9401003	Flekkerøy kirke. Utvidelse	17258	-931916	-914658	Avsetning bundne fond
9420001	Nye kirkegårder. Forprosjekt	6442	-1288	5154	Finansiert bundne fond
9423200	Voie kirkegård. Opparbeidingskostnader	1018917	-3190787	-2171870	Avsetning bundne fond
	Voie kirkegård. Andel servicebygg og				
9423201	kontorer	2554837	-510967	2043870	Finansiert bundne fond
9402002	Voie kirke. Bygging av kontorer	2686789	-742357	1944432	Finansiert bundne f. og udekket 1 592 372
9403203	Vågsbygd. Påkostning kirkesal	597000	-597000	0	Ekstraordinært avdrag
9403205	Vågsbygd, hovedtavle	187500	-187500	0	Finansiert ubundne fond
9404130	Grim kirke. Enøk	215020	-214045	975	Finansiert ubundne fond
	Grim kirke. Nytt ventilasjonsanlegg				
9404701	kontor	79071	-15814	63257	Finansiert bundne fond
9405701	Torridal kirke. Ventilasjonsanlegg	7656	-301531	-293875	Avsatt bundne fond
9407131	Lund kirke. Styring varmekabler i gulv	0	-52000	-52000	Avsatt bundne fond
	Randesund kirke. Vann til				
9408504	sprinkleranlegg	587011	-634216	-47205	Avsatt bundne fond
	Tveit kirke. Automatisk lukeåpner og				
9409206	handicap-toalett	66153	-83231	-17078	Avsatt ubundne fond
9409208	Tveit kirke. Kalking utvendig	1067250	-1143450	-76200	Avsatt bundne fond
9410501	Domkirken. Nytt hovedorgel	137233	-18889	118344	Finansiert bundne fond
9410700	Domkirken. ENØK-Fjernvarme	109278	-21855	87423	Finansiert ubundne fond
9550001	Tiltaksmidler Domkirkens fasade	198246	-39649	158597	Finansiert bundne f. 145 847 og ubundne fond
9411001	Hånes kirke. Utvidelse	41100	-44000	-2900	Avsatt ubundne fond
9411400	Hånes. Nytt ventilasjonsanlegg	339534	-50305	289229	Finansiert bundne fond, avsatt ubundne 88 008

Flekkerøy kirke

Bygging er ikke påbegynt. I HP 2013-2016 utsatte rådmannen ferdigstillelse til 2018.

Voie kirke

Servicebygg er på det nærmeste ferdig. Opparbeidelse av ny kirkegård ble igangsatt høsten 2012.

Vågsbygd kirke

Ny hovedtavle sikringsskap.

Grim kirke

Dører ble skiftet i 2012 vesentlig som følge av innbrudd. Reparasjon av defekte varmekabler gjøres i 2013. Nytt ventilasjonsanlegg er ferdigstilt. Merkostnadene ble varslet i årsrapport 2011.

Torridal kirke

Ventilasjonsanlegg er påbegynt. Arbeidet vil pågå også i 2013.

Lund kirke

Arbeid med varmestyring ble ikke påbegynt i 2012, men forventes utført i 2013.

Randesund kirke

Vann til sprinkleranlegg. Prosjektet er på det nærmeste ferdig.

Tveit kirke

Automatisk lukeåpner og handicap toalett er ferdig. Utvendig kalking av kirken pågår.

Domkirken

Nytt hovedorgel forventes installert i løpet av 2013.

Fjernvarmeprosjektet er ferdigstilt.

Fellesrådet har tidligere hatt fond til utvendig vedlikehold av Domkirken. I 2012 ble fondet oppbrukt, og det er behov for midler til dette.

Hånes kirke

Ventilasjonsanlegg er ferdigstilt.

Balanse 2012

Eiendelene utgjør kr 172 898 474. Av dette utgjør anleggsmidlene kr 151 124 470, bygninger og anlegg er den vesentligste delen. Fellesrådet forvalter med dette en betydelig verdi gjennom kirkebygg/kapeller og tilhørende grunn.

Disposisjonsfondet var på 5 802 034 ved utgangen av året og ubundet investeringsfond utgjorde kr 841 701. Langsiktig gjeld var på 3 057 095. Dette gjelder Vågsbygd kirke, lån ifm Hånes kirke ble innfridd i 2012.

Likviditeten har vært tilfredsstillende i 2012.

Gravlegatene

Gravlegatene inngår i fellesrådets økonomisystem. Det avsettes årlig renter til gravlegatene i samsvar med fellesrådets vedtak av 2001, hvor gravlegatene godskrives aktuell rente fratrukket 0,65%. Fri egenkapital ble styrket med kr 108 492. Legatets kapital var på kr 7 782 807 per 31.12.2012. Antall legathavere var redusert med 53 til 695.

KIRKESTATISTIKK

Nedenstående statistikk er hentet fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). De to første tabellene viser utviklingen de siste 5 årene i Kristiansand. Den tredje tabellen viser utvikling i aktuelle nøkkeltall for hele landet, landet eksklusive Oslo, Kristiansand og Stavanger. Nøkkeltallene er valgt på bakgrunn av hvilke variabler som er tilgjengelige fra SSB.

Kristiansand	2008	2009	2010	2011	2012
Medlem av Dnk i prosent av antall innbyggere	72	71	70	69	68
Døpte i prosent av antall fødte	64	59	59	57	55
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	61	60	59	58	58
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde	83	87	85	83	81
Deltakelse, gudstjenester søn- og helligdag pr. innbygger	2	2	1	2	2
Medlem av Dnk	57 607	57 326	57 303	57 172	57 215
Innmeldt i Dnk	33	64	42	44	32
Utmeldt av Dnk	225	288	158	177	170
Døpte	689	658	628	616	577
Konfirmerte	659	678	683	707	645
Kirkelige vigsler utført	165	174	135	134	128
Kirkelige gravferder utført	533	555	555	554	560
Kirkelige handlinger i alt	2 046	2 065	2 001	2 011	1 910
Gudstjenester totalt	1 008	1 015	1 019	1 016	994
	144	142	139	151	148
Deltakere, gudstjenester totalt	897	370	080	950	936
Gudstjenester søn- og helligdager	711	732	714	717	698
	116	120	114	127	122
Deltakere, gudstjenester søn- og helligdag	285	089	577	168	772
Gudstjenester utenom søn- og helligdager	297	283	305	299	296
Deltakere, gudstjenester utenom søn- og helligdager	28 612	22 281	24 503	24 782	26 164
Gudstjenester med nattverd	388	446	469	433	434
Antall til nattverd	32 310	33 968	32 938	34 851	38 973

Nøkkeltall		2008	2009	2010	2011	2012
Landet	Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	449	461	472	494	509
	Brutto investeringsutgifter pr. innbygger	165	174	153	157	153
Landet uten Oslo	Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	474	491	501	523	544
	Brutto investeringsutgifter pr. innbygger	154	166	144	157	160
Kristiansand	Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	376	396	378	415	449
	Brutto investeringsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger	101	35	70	129	84
Stavanger	Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	608	510	539	549	602
	Brutto investeringsutgifter pr. innbygger	484	469	275	245	175

Menighetsråd	Innmeldte	Utmeldte	Døpte	Konfirmerte	Vigsler	Gravferd
DOMKIRKEN SOKN	4	13	56	7	20	107
RANDESUND SOKN	4	32	90	78	25	42
TORRIDAL SOKN	3	9	21	56	3	10
VÅGSBYGD SOKN	3	18	74	86	10	87
VOIE SOKN	1	6	29	66	3	46
GRIM SOKN	2	16	50	55	5	55
ODDERNES SOKN	3	27	117	122	49	73
LUND SOKN	2	25	46	29	1	88
HÅNES SOKN	0	3	22	34	0	0
FLEKKERØY SOKN	10	9	25	43	4	20
TVEIT SOKN	0	9	28	31	7	25
HELLEMYR SOKN	0	3	19	38	1	7
Menighetsråd	Guds. søn/hel	Deltakere	Guds. utenom søn/hel	Deltakere	Sum Guds.	Sum Delt
DOMKIRKEN SOKN	66	15 344	84	3 558	150	18 902
RANDESUND SOKN	81	15 094	45	4 542	126	19 636
TORRIDAL SOKN	36	4 606	18	2 241	54	6 847
VÅGSBYGD SOKN	65	17 097	10	2 526	75	19 623
VOIE SOKN	55	10 404	21	2 625	76	13 029
GRIM SOKN	49	7 771	17	1 412	66	9 183
ODDERNES SOKN	105	16 065	42	2 208	147	18 273
LUND SOKN	59	9 756	29	2 561	88	12 317
HÅNES SOKN	46	4 620	11	1 760	57	6 380
FLEKKERØY SOKN	58	14 118	6	1 109	64	15 227
TVEIT SOKN	54	5 010	8	486	62	5 496
HELLEMYR SOKN	24	2 887	5	1 136	29	4 023
Menighetsråd	Kollekt	Kollekt til mh	Givertjeneste	Givertj. til mh	Innsamlet	Inns. til mh
DOMKIRKEN SOKN	530 834	194 172	244 032	244 032	65 766	57 539
RANDESUND SOKN	488 508	181 756	566 539	566 539	201 829	174 951
TORRIDAL SOKN	149 430	72 994	233 600	220 300	319 991	319 991
VÅGSBYGD SOKN	528 011	294 647	463 540	463 540	911 662	855 744
VOIE SOKN	204 000	99 000	665 000	665 000	200 000	120 000
GRIM SOKN	165 000	75 000	165 000	165 000	127 000	127 000
ODDERNES SOKN	476 087	214 248	512 971	512 971	405 731	405 731
LUND SOKN	370 487	190 801	401 150	401 150	413 261	188 208
HÅNES SOKN	133 736	84 896	508 180	461 818	124 125	124 125
FLEKKERØY SOKN	287 753	119 558	569 350	569 350	40 358	0
TVEIT SOKN	155 535	70 519	119 700	119 700	181 884	109 480
HELLEMYR SOKN	79 791	31 745	96 250	96 250	89 239	69 239